

Předmět:	IS veřejné správy a sociálních služeb
Téma:	eGovernment a ISVS

Vyučující:	dr.Blahuta, dr.Kajzar	Školní rok: 2021
------------	-----------------------	------------------

Obsah:

1. Současná společnost a IS	1
2. Koncepce a cíle eGovernmentu	3
3. Projekt eGON	6
4. Informační systémy veřejné správy (ISVS)	7
5. Aktuální záměry, trendy a problémy ISVS	9
6. Shrnutí k tématu	12
7. Otázky k procvičení	12

1. Současná společnost a IS

Úvodní informace k IS/IT v organizacích:

- viz předmět [Informační systémy I](#),
- zde uvedeme jen na několik souvislostí obou předmětů.

1. souvislost – IS v informační společnosti:

- pojem informační společnost,
 - informace jako významný „výrobní faktor“,
- projevy rostoucího vlivu informací:
 - ve způsobech práce a profesní struktuře,
 - v oddychovém čase (kultura, zábava, osobní zájmy),
 - v systému výchovy a vzdělávání,
 - v tržních podmínkách a prodeji charakteristického zboží.
- vysoká závislost organizací a lidstva na IS,
- negativní jevy v informační společnosti,
- => [veřejná správa v informační společnosti](#).

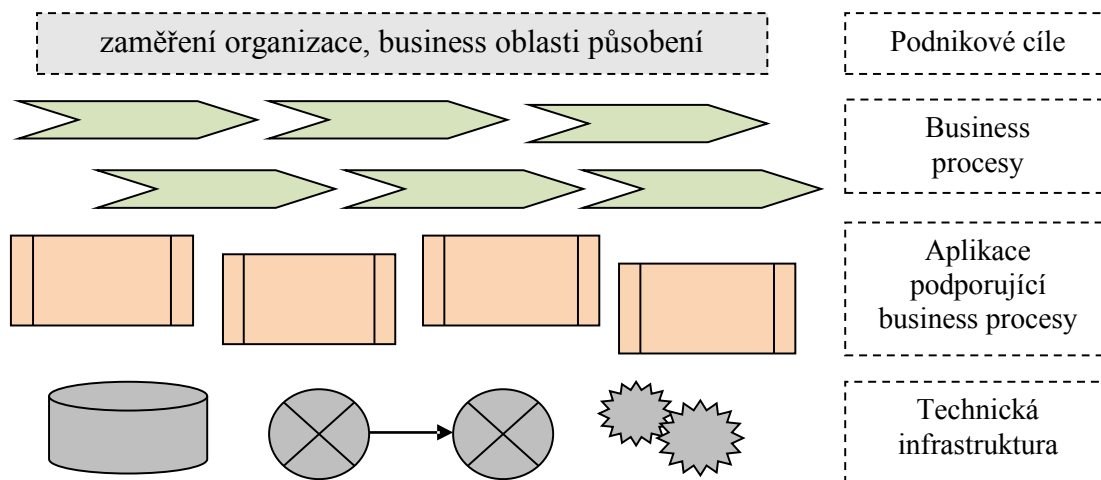
2. souvislost - základní pojmy z IS/IT:

- informační technologie (IT, ICT),
- informační systém (IS),
- složky IS (účel, lidé, procesy, informace, ICT),
- => **existence IS/IT vhodných pro použití ve VS.**

2

3. souvislost – IS v organizacích:

- vztah IS/IT a business procesů:

3

- => **obdobně ve VS (cíle/úkoly, procesy, inf. systémy).**

4. souvislost – kategorie (typy) IS v organizaci:

- základní kategorie IS/IT v organizaci
 - ERP, CRM, SCM,
 - ECM (DMS, CMS, ...),
 - Workflow systémy,
 - e-Business, m-Business,
 - speciální odvětvové IS – řízení výroby,
 - ...
- => **typy IS ve veřejné správě** - vztahy X2G, G2X
 - B2G - komunikace firem se státní správou, nabídka zboží a služeb,
 - G2B - zadávání veřejných zakázek a grantových projektů,
 - C2G - komunikace občanů se státní správou, např. elektronické podávání daňových přiznání, ...
 - G2C - poskytování informací občanům ze strany veřejné správy,

4

- G2G - spolupráce státních orgánů, mezinárodní spolupráce úřadů.

5. souvislost - IT a řešení problémů (ve firmě, společnosti):

5

- IT poskytují výkonné nástroje k řešení problémů
 - automaticky však problémy neřeší,
 - je to spíše věc procesů a lidí,
- inf. společnost vyžaduje změny myšlení a jednání lidí
 - změny schémat (paradigmat) myšlení,
 - změny ve způsobech získávání informací,
 - v oblasti obrany proti informačnímu zahlcení, sdílení informací,
- => IS/IT vytváří předpoklady pro kvalitativní změny práce VS.

2. Koncepce a cíle eGovernmentu

Nasazování IS ve VS jako důsledek:

- neustálého rozvoje IS/IT vhodných pro VS,
- trendu automatizace procesů v organizacích,
- dříve zmíněných jevů a projevů v informační společnosti
 - viz předmět Informační systémy,
 - resp. Základy informační politiky,
- společenského tlaku na
 - zrychlení a zjednodušování úředních úkonů z pohledu občana,
 - jednotnou a propojenou datovou základnu,
 - jednotné a průhledné procesy v organizacích poskytujících veřejné služby,
 - ...
- nutných reakcí na trendy, iniciativy a doporučení EU
 - resp. celosvětové trendy,
 - viz předmět Základy informační politiky (téma Inf. politika v zemích EU),
- legislativních změn (!)
 - právně umožňují (legalizují) nasazení IS do procesů VS,
 - úředník nesmí (svévolně) udělat nic, co mu nenařizuje zákon,
- tlaků plynoucích z informačních potřeb občanů a organizací
 - právo na přístup k informacím, umožnění přístupu,
 - veřejná (public) data, koncepce otevřených dat,

- záměrů a požadavků plynoucích ze [státní informační politiky](#) ČR.

Nasazování moderních IS/IT ve VS je záležitost:

- technická – existence IS/IT vhodných pro využití ve VS,
- legislativní – právní podpora nasazování IS/IT ve VS,
- organizační a procesní – možnosti změn v organizaci práce,
- personální - znalí, dobře zaškolení zaměstnanci,
- bezpečnostní - bezpečné IS, bezpečná komunikace s IS.

Nikoliv jen
„PC+SW“

Pojem eGovernment:

- pojem pro [elektronizaci veřejné správy](#),
- využití IS/ICT ve veřejné správě,
- Jaké jsou cíle využití IS/ICT ve veřejné správě?
 - zlepšit veřejné služby pro podniky, podnikatele a občany,
 - poskytovat státní informace a služby za použití moderních IS/IT,
 - automatizovat procesy a administrativní úkony i uvnitř veř. správy,
 - využívání elektronických médií pro poskytování informací,
 - podpořit občany k účasti na politických aktivitách a procesech,
- zahrnuje IS typů G2B, G2C, G2G, B2G, C2G.

Další cíle eGovernmentu:

- modernizace a optimalizace [procesů](#) veřejné správy,
- elektronické vedení úředních [agend](#) (nikoliv papírově),
- možnost elektronické [komunikace](#) mezi úřady (úřad – úřad),
- [usnadnění](#) občanům komunikaci s úřady (občan – úřad),
- usnadnění a [urychlení](#) úředních vyřizování,
- umožnění občanům [kontrolu](#) práce úřadů
 - neefektivnost, nehospodárnost, korupce,
 - transparentnost (průhlednost) procesů,
- zvyšovat [zájem](#) lidí o věci veřejné.

interní

externí

eGovernment zahrnuje následující oblasti řešení:

- **informační systémy** veřejné správy (ISVS)
 - v dalších přednáškách si představíme jádro ISVS,
- elektronická **komunikace** (mezi úřady, s občany, s firmami)
 - propojení, soulad s legislativou, prokazatelnost, bezpečnost,
- elektronická **podání** dokumentů
 - nikoliv jen v papírové formě,
- elektronický **podpis**, elektronická značka
 - legislativní podpora, uznávaný bezp. certifikát a podpis, ...
- **konverze** dokumentů
 - elektronické <-> listinné,
- správa a dlouhodobé **uchovávání** elektronických dokumentů
 - bezpečné úložiště dat,
- ochrana **osobních údajů**, implementace biometrických údajů,
- **bezpečnost** kompletního informačního systému VS,
 - bezpečnost a ochrana utajovaných informací, informační audit,
- **e-Commerce**, elektronické veřejné zakázky,
- ...

Historické institucionální a legislativní základy:

- Úřad pro státní informační systém ČR (**ÚSIS**)
 - zřízen 1.1.1996, postupně budován a transformován (ÚVIS, ...),
 - snaha o vybudování jednotného propojeného státního IS,
 - IS, který by obsahoval veškerá potřebná data pro státní správu,
 - IS přístupný ze všech orgánů státní správy, pro potřeby všech resortů,
 - => nepodařilo se přijmout potřebné zákony pro efektivní práci úřadu,
 - úřad prakticky zůstal bez pravomocí (silná ministerstva vs. slabý úřad),
- **Ministerstvo informatiky** ČR
 - bylo v letech 2003–2007 ústředním orgánem státní správy pro informační technologie a poštovní služby,
 - bylo koordinátorem rozvoje elektronické veřejné správy (eGovernmentu),
 - zabývalo se rovnou soutěží na telekomunikačním trhu a rozvojem elektronického obchodu,

- mělo za úkol podporovat počítačovou gramotnost,
- zrušeno k 1.6. 2007 zákonem č. 110/2007 Sb.,
- jeho úkoly převzaly Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj,
- Zákon č. 365/2000 Sb., o inf. systémech veřejné správy (pozdější novelizace)
 - zákon stanoví práva a povinnosti, které souvisejí s vytvářením, správou, provozem, užíváním a rozvojem ISVS spravovaných státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků,
- další významné zákony – budou prezentovány v dalších přednáškách.

Základní **trendy e-Governmentu** v členských zemích EU:

- rozvoj portálových řešení – portály VS s nabídkou služeb
 - členění služeb podle řešení životních situací občana/firmy,
- e-demokracie - transparentnost práce úřadů VS, e-volby, ...
- e-participace - zvyšování podílů občanů na řešení věcí veřejných,
- e-procurement - el. zadávání veřejných zakázek,
- eID - jednotná (mezinárodní) elektronická identifikace občana,
- interní e-slужby veřejné správy - chod úřadů VS, G2G,

Podrobněji k danému tématu (například):

- ŠPAČEK David: eGovernment, cíle trendy a přístupy k jeho hodnocení, C.H.Beck, 2012,
- OCHRANA, PŮČEK, ŠPAČEK: Veřejná správa. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, Brno, 2015.

3. Projekt eGON

Projekt eGON:

- eGON - zkratka k eGovernment,
- projekt elektronizace veřejné správy,
- zahájení projektu 2006, ostrý provoz od 1.7.2012.

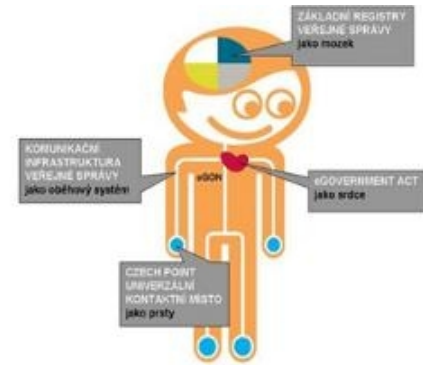
Cíle projektu:

- motto: „moderní, přátelský a efektivní úřad“,

- **obíhat** mezi úřady mají dokumenty, ne občan,
- jednotná **databáze** referenčních údajů,
- možnost a právo občana zvolit si **komunikační** kanál s VS,
- přístup k informacím - **otevřená** data,
- úřad nemá občana **obtěžovat** (opakované dokládání informací).

Symbol eGONu:

- panáček - jakožto živý organismus,
- mozek - základní registry veřejné správy,
- srdce - zákony (legislativa) o eGovernmentu,
- oběhová soustava - komunikační infrastruktura (propojení) VS,
- prsty - kontaktní místa, Czech POINT.

4. Informační systémy veřejné správy (ISVS)

Informační systémy veřejné správy (ISVS):

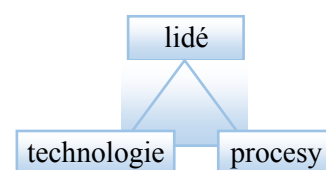
- jde o soubor informačních systémů, které slouží k výkonu veřejné správy,
- cíle (úkoly) – procesy – ISVS,
- účel, lidé, procesy (pracovní postupy), data/informace, IS/IT (ICT).

Dvě hlavní kategorie IS ve VS:

- ISVS
 - jsou IS **přímo sloužící** výkonu (agendám) veřejné správy,
 - tj. agendám pro poskytování veřejných služeb,
- vnitřní (interní) provozní IS
 - zajišťují **vnitřní provoz** příslušných úřadů a organizací,
 - např. ekonomické IS (účetnictví, mzdy, personalistika, správa majetku, ...).

ISVS jako sociálně - technický systém:

- nejen IT (HW, SW, poč. sítě),
- ale také (!) - účel, lidé, procesy, informace (znalosti),
- kvalita služeb = kvalitní lidé, procesy, technologie.

Základní přístupy občanů k ISVS:

- portál veřejné správy
 - <https://portal.gov.cz/obcan/>
 - vstupní brána pro dálkový přístup k informacím a službám veř. správy,
 - pro občany, podnikatele, cizince, úředníky,
 - místo integrace (sjednocení) informací a služeb veřejné správy,
- další možnosti – probereme v dalších přednáškách.

Přehled a kategorie ISVS:

- <https://rpp-ais.egon.gov.cz/AISP/verejne/isvs/zobrazeni-isvs>
- https://rpp-ais.egon.gov.cz/AISP/help/index.html?katalog_isvs.htm
- <https://rpp-ais.egon.gov.cz/AISP/verejne/seznam-informacnich-systemu>

Archivnictví Bezpečnost práce Bydlení Cestovní náklady Církev Cla Daně	Ekonomika a finance Informace a komunikace Lidé a organizace Mezinár. vztahy a obrana Obchod a průmysl Věda, technologie a inovace	...
--	---	-----

Vypisované informace o jednotlivých ISVS:

Identifikátor Název ISVS Verze ISVS Stav Platnost od Datum vytvoření	Správce ISVS Provozovatel ISVS Kategorie ISVS Náklady na pořízení Náklady na provoz Datum poslední změny
---	---

Role pro práci s ISVS:

- správce (gestor)
 - určený orgán veřejné správy,
 - zodpovídá věcně (obsahově) za daný ISVS,
 - určuje principy jeho provozování,

- provozovatel
 - subjekt určený správcem, který zodpovídá za samotný provoz ISVS,
- editor
 - subjekt, který spravuje a aktualizuje data v ISVS,
- klíčový uživatel
 - subjekt, jehož činnost je na daném ISVS závislá,
- uživatel
 - subjekt užívající ISVS a jeho data.

5. Aktuální záměry, trendy a problémy ISVS

Základní záměry a koncepce ISVS:

- **zjednodušování vyřizování** úředních záležitostí
 - „obíhat mezi úřady mají dokumenty, ne občan“,
- **jednotná databáze** orgánů VS
 - její údržba a využívání, další propojování,
 - včetně jednotné evidence ISVS a údajů v DB,
 - data se zbytečně neduplikují – „data pouze jednou“,
 - ví se, kde je co uloženo a jak toho využívat,
 - ví se, kdo je za úplnost správnost daných dat odpovědný,
 - využívání společných dat – propojený datový fond VS.
- **komunikační kanály** pro jednání s VS
 - občan má mít právo zvolit si komunikační kanál pro jednání s VS,
 - vyřizování osobně s úředníkem,
 - pomocí Czech Point – úřady, pošty,
 - přes Internet – pomocí eObčanky,
- koncepce **otevřených dat**
 - přístup občanů k informacím získaným z veřejných fin. prostředků,
 - poskytovat volně dostupná data občanům bez jakýchkoliv omezení,
- **nepožadovat** informace, které již jsou v databázích orgánů VS
 - veřejná správa by neměla občana obtěžovat, pokud to není nutné,
 - lidem by měl stačit k identifikaci občanský průkaz, resp. cestovní pas, ostatní informace jsou v DB.

Která opatření by v Česku měla platit v nejbližší době?

- z článku na <https://www.euro.cz/byznys/digitalizace-statni-spravy-cesko-egovernment-legislativa-1381028>
- 1. Elektronická identita
 - v červenci 2018 byl schválen zákon o elektronické identifikaci,
 - umožňuje, aby lidé při komunikaci s úřady využívali nejen občanský průkaz, ale i jiné identity, například z internetového bankovníctví,
 - občan může komunikovat s úřady pomocí různých kanálů,
- 2. Průkazy, potvrzení a osvědčení
 - občané by nemuseli dokládat opakovaně například dosažené vzdělání, věk, řidičský průkaz, zdravotní pojišťovnu apod.,
 - znamená to dále pracovat na propojování agendových IS vzájemně a s tzv. základními registry,
- 3. Elektronické formuláře
 - technologie umožňují, aby byly předem vyplněny ze základních registrů,
 - obdobně jako „znalost zákazníka v e-Shopech“,
- 4. eZdravotnická dokumentace, eRecept, eNeschopenka
 - někteří lékaři již mají zavedeno,
- 5. eFaktura, eObjednávka
 - měly by platit pro všechny transakce se státem a stát by takové faktury měl uznávat i v soukromém sektoru,
- 6. Vlastní firma a volná živnost online do 15 minut
 - „z domova založit eseróčko či volnou živnost během čtvrt hodiny“,
- 7. Daně online (2019?)
 - neměl by existovat důvod, proč by stát nemohl daně občanům a firmám vyměřovat elektronicky,
 - poplatník by jejich výši pouze schválil přes elektronické bankovníctví,
- 8. Platby, poplatky, kolky a sankce, elektronické mýto, dálniční známka, parkovné (2019?)
 - platit přes e-bankovníctví nebo přes mobilní telefon (je třeba pouze udělat menší legislativní úpravu v některých zákonech),
 - je rovněž zbytečné tisknout dálniční známky, když si je mohou řidiči koupit přes mobilní telefon,

- ...
- 9. Elektronická legislativa (2020?)
 - zavádění elektronické Sbírky zákonů, elektronické legislativy a právního elektronického systému,
 - proces trvá už deset let, není dosud dokončen,
 - elektronická legislativa by usnadnila psaní nových zákonů,
 - systém tvůrci zákona například napoví, že definice věcného břemena je už v jiných deseti zákonech, proto není nutné ho definovat pojednácté apod.,
 - umožní rovněž online připomínkové řízení, i se zapojením veřejnosti,
- 10. Elektronické stavební řízení, digitální technická mapa (2020?)
 - stavební povolení lze dnes vyřídit rychleji i v Mongolsku,
 - k zahájení stavby například rodinného domu musí zájemce shromáždit desítky formulářů a povolení, jejichž vyřízení zabere i několik měsíců.
 - na získání veškerých povolení u drobných staveb, kam se rodinné domy řadí, je v Česku průměrně potřeba 247 dnů,
 - ...

K problémům zavádění ISVS:

- (z rozhovoru s P.Kuchařem, hlavním architektem eGovernmentu),
- https://ekonomika.idnes.cz/petr-kuchar-elektronizace-urady-statni-sprava-elektronicka-obcanka-11s/-ekonomika.aspx?c=A180722_203956_ekonomika_jumi
- máme přes 6 500 úřadů veřejné správy a každý úřad si nad svými informačními systémy vykonává svou správu,
- výsledkem je více než 7 700 informačních systémů veřejné správy, což je hrozné číslo,
- a systémy se každé čtyři až pět let soutěží, jako by každý z nich byl unikát,
- plýtvá se na to energií i časem a ještě se pak někteří odvolávají k antimonopolnímu úřadu, že soutěž neproběhla řádně, čímž se vše prodlužuje.

Možné východisko - nabídnout úřadům sdílení:

- (stále z uvedeného rozhovoru s P.Kuchařem),
- sdílení počítačového výkonu
 - aby každý úřad nebo obec nemusely pořizovat vlastní počítače a stavět malé datové centrum s chlazením a elektrocentrálou,

- úřad by si pronajal prostor v datovém centru jako službu, nainstaloval do něj své aplikace a přistupoval k nim vzdáleně,
- sdílení na úrovni aplikací
 - např. nabídku několika spisových služeb, několika ekonomických systémů vhodných pro veřejnou správu, několika systémů pro správu mailů,
 - do nabídky by se jednotliví dodavatelé dostali po splnění předem vyhlášených parametrů,
 - úřad si pak jednotlivé systémy objedná jako z katalogu,
 - když malá obec se starostou, tajemníkem a pěti zaměstnanci bude potřebovat pro svých sedm notebooků nějakou aplikaci, prostě si ji objedná a neřeší ani pevné počítače, ani licence konkrétního softwaru, ani dráty pod stolem.

Konference k aktuálním trendům v ISVS a stavu řešení:

- tradiční (dubnové) konference ISSS „Inf. systémy státní správy“,
- <https://issc.cz/list/audio-video>
- <https://issc.cz>
- viz rovněž poslední přednáška našeho kurzu.

6. Shrnutí k tématu

Shrnutí hlavních bodů tématu:

- současná společnost a IS,
- koncepce a cíle eGovernmentu,
- projekt eGON,
- informační systémy veřejné správy (ISVS),
- aktuální záměry, trendy a problémy ISVS.

7. Otázky k procvičení

- 1) Vysvětlete pojem ISVS a jaké jsou jejich legislativní základy.
- 2) Vysvětlete pojem eGovernment. Které kategorie “X2Y“ zahrnuje? Jaké jsou cíle jeho zavádění?
- 3) Jaký byl cíl projektu eGON a kdy probíhal?
- 4) Co znázorňuje symbol eGON, tzv. "panáček"?
- 5) Jaké rozlišujeme role pro práci s ISVS? Stručně tyto role charakterizujte.

- 6) Čím je umožněno a podmíněno nasazování moderních IS v organizacích poskytujících veřejné služby?
- 7) Které zásady byly stanovené pro nasazování ISVS v horizontu 5-ti let?
- 8) Které záměry a trendy IS ve VS jsou známé pro horizont 2 let a jaký je jejich stav realizace?
- 9) Se kterými problémy se setkává nasazování IS ve VS a jaká jsou možná řešení?